

„ EURÓPAI MÁRCIUS”

(*A színpad közepén dobogó - a „történelem porondja”. Jobb oldalt kopjafa, a mindenkori - így a márciusi - halottak jelképe.)*

1. / Shakespeare: Ahogy tetszik – részlet /

(*A szöveg közben a dobogón állóképek, a jól ismert mozzanatok felvillantó tablók.)*

Színház az egész világ,
És színész benne minden férfi és nő:
Fellép s lelép: s mindenkit sok szerep vár
Életében, melynek hét felvonása
A hét kor. Első a ...

(*A szöveget nem lehet tovább hallani a megszólaló dallam miatt.)*

2. Látom a szép eget - népdal-részlet*

(*Három lány énekel, míg a dobogó szélére ülő mesemondó köré gyűlnek a szereplők, többnyire az előbbi állóképsor megalkotói)*

Látom a szép eget fölöttünk fémleni,
Békesség csillagát rajtunk lengedezni.

Talán vérmezőben háromszínű zászló.
A seregek ura legyen oltalmazóm.

Felkötöm a kardot apámért, s anyámért
Megforgatom én a szép magyar hazámért.

* *A sok helyen fellelhető dallamhoz mellékelek két akkordkíséretet:*

Szeretlek Istenem, szabadítóm

(dallam: Látom a szép eget fölöttünk fényleni)

Am E Am D
Látom a szép eget fölöttünk fényleni,
G Am D E Am
Békesség csillagát rajtunk lengedezni.

Am E Am D
Talán vérmezőben háromszínű zászló.
G Am D E Am
A seregek ura legyen oltalmazóm.

Am E Am D
Felkötöm a kardot apámért, s anyámért
G Am D E Am
Megforgatom én azt szép magyar hazámért

3. Részlet a Mondák könyvéből (*A középen ülő mesemondótól*)

Hullatja levelét az idő vén fája. Pirossal versengő, rozsdaszínű és halk szavú sárga, meg zöld levéllel terítve a pázsit. Messze-messze Napkeletre repülünk, ahol szilaj paripákon száguldoztak a pusztá fiai, s négy égtáj visszhangozta harci kiáltásaikat.

Oda repülünk, ahol rettenthetetlen hősöket nevelt a szárnyas idő.

Hol volt, hol nem volt, akkor az idő fája, a Tetejetlen Fa is gyenge hajtás volt még...

(*A mesemondó halkuló szavára „ráúszik” a későbbi dal* alapritmusa. Ezalatt ketten állóképet formálnak a dobogón, s fényváltásra játsszák a jelenetet.*)

* Militaris congratulatio

pl. 1. : Old Hungarian music - <https://www.youtube.com/watch?v=81SgTHg66QY>

pl. 2. : Ghymes - <https://www.youtube.com/watch?v=8F77Z0Uw4q0>

4. A fehér ló mondája - részlet

- Azt mondom, Árpád, kár lenne ezt a selymes fűvet, ezt az édes vizet és zsíros földet Marótnak hagyni!
- Vidd meg hát szigorú parancsom. Fehér lovat küldöttem aranyos fékkal, aranyos nyereggel. A herceg ajándékom elfogadta, s érte földet, fűvet és vizet küldött. A fehér lovon eladta az országot. Most aztán szedje a sátorfáját a magyarok földjéről, mert különben megismerkedik a karunk erejével!

5. Orbán Ottó: Magyar emlékiratok

(A népdal dallama alatt a két szereplő helyén egy nagy könyvet olvasgató szereplő lép a dobogóra. Vagy kettő...)

A magyar emlékiratok mondatfűzéseinek díszletei között százados kalandfilm pereg: vérbíráóság, szökés, besúgók, népi hősök, üldözés, orgyilkosok. ... És mindig ott van egy rosszul őrzött várkapu, egy meg nem épített kőfal, szóval az édes és keserves ország adott körülményei. És fölmerül Rodostó, Döbling, Torino, a száműzöttek helye... aztán tavaszi lázroham képében a földre köszönt barkás-kontyos örület, és a sejtekben fölgyülemlett pernyét szétfújja a szél. Újjászületni? Csábító gondolat. De hajtogasd szét a csatképek színes szirmaikat, ott feketélik a méregtől duzzadó mag, Európa szegényebb felének lényege, a mindig könnyen fölégethető és meggyalázható, tehát mindig föl is gyújtott és meg is gyalázott parasztház.

6. Baranyi Ferenc: Duna – Tisza köze

Ez a nép, ez a halkszavú,
A Dunán és Tiszán innen,
Születésemtől fogva bent
Uralkodik a sejtjeimben,
Keletien nyugati és
Nyugatimód keleti erre
a sors, a táj s minden dolog
változva is egyforma rendje.

Szívemben is találkozott
Európa az őshazával,
Az én fülemben összecseng
A madrigál, s a citerás dal,
Némán bólintva indulok,
Ha kétfelől szólít a holnap,
Mögöttem rabláncos, kaszás,
Hallgatag ősök sorakoznak.

7. Esterházy Péter - versike

*(Újra megszólal a műsor alapritmusa, s a – körtánccal, ritmusjátékkal kísért – mondóka után
már szöveggel együtt szól a forradalom kirobbanását jelképező ének)*

Járt itten már török, tatár,
S kárunk, bajunk annyi volt már
Szinte sok!

Nyögtünk bele, megszenvedtük,
Elvéreztünk, kihevertük
Valahogy.

De mióta nyakunkon a
Német horda: erőnk pusztul
Fogyva fogy.

Uram Isten, szedd le rólunk
Ezt a cudar cakkumpakkot
Valahogy !

8. Militaris Congratulation és a 12 pont

(A szuggesztív ritmuskíséréssel összekötött dal szakaszai között, a ritmust tovább hangoztatva szólalnak meg az obligát kiáltvány pontjai.)

Militaris congratulatio (1604)

1.

Az szép szabadságra, magyarság javára törekedő jó urunk!
Úri dicsőségből, mint Krisztus mennyégből, alászállott gyámolunk.
//: Szolgai ruhában, katona formában, hallgasd meg, azt, mit írunk! ://

2.

Keserves nemzetünk, szomorodott szívünk egyszer hadd vidámuljon!
Rabságából testünk, siralomból lelkünk immár hadd szabaduljon!
//: Ezeknek fejében, boldog reménységben, minden ember induljon! ://

3.

Az kinek örvendünk, most annak éneklünk, vitézlő öltözetben.
Sisakban, fegyverben, lovakon, nyergekben, sátor alatt mezőkben.
// : Jóllehet sok kárban, de azért vígságban, magyarok öröme. : //

4.

Ha nyelvem száz volna, hogyha szó víz volna, ha mint vörös kút volna.
Szívemnek titkait, magyarok örömét megírnám hős formára.
// : Jaj, szegény magyarok, immár vigadnotok, egyszer ideje volna! : //

1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, a cenzúra eltörlését.
2. Felelős minisztériumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereget.
6. Közös teherviselést.
7. Az úrbéri terhek megszüntetését.
8. Esküdtszéket, képviselőt, egyenlőség alapján.
9. Nemzeti bankot.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra.

Magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

11. A politikai státusfogyok bocsátassanak szabadon.

12. Kívánjuk az uniót Erdéllyel.

Egyenlőség, Szabadság, Testvériség.

9. Petőfi S.: Föltámadott a tenger

(Közben az áradó erőt megidéző játék egy nagyméretű, a metafora erejét érzékeltetni képes, kék lepellel, s az előző dal ritmusával.)

Föltámadott a tenger,

A népek tengere,

Ijesztve eget-földet,

Szilaj hullámokat vet

Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?

Halljátok e zenét?

Akik még nem tudtátok,

Most megtanulhatjátok,

Hogyan mulat a nép.

Tombold ki te özönvíz,

Tombold ki magadat,

Mutasd mélységes medred,

S dobáld a fellegekre

Bőszült tajtékodat.

Jegyezd vele az égre

Örök tanulságul:

Habár fölül a gálya,

S alul a víznek árja,

Azért a víz az úr !

10. Ady E.: Új, tavaszi seregszemle

(A lehetséges legteljesebb cressendoval kellene eljutni egy dinamikai csúcspontra, hogy az elcsendesedő Európa kontrasztja minél erőteljesebb legyen.)

Robogj föl, Láznak ifjú serege,
Villogj, tekintet, világbíró kardunk,
Künn, a mezőkön, harsog a Tavasz
S mi harcból harcba csapat-számlát tartunk

Tűz, vér, láz, újság, boldog változás
Csupa teremtés lángol a szemekben,
Örök tavasz, örök forradalom,
Óh, ékeskedjél mindig ékebben.

Robogj föl, Láznak ifjú serege,
Villogj tekintet, világbíró kardunk,
Künn, a mezőkön harsog a Tavasz,
Harsogó Tavasz, kísérd el a harcunk.

11. Petőfi S.: Európa csendes

(„Robogj ... villogj ... harsogó ...” szólnak a záró versszak szinte instrukciót jelentő sorai. Aláfesthetik erősíthetik a Militaris ... rímtus elemei. Az utolsó ritmuspont után szándékoltnan hagyjuk meg a generál-csendet. Üzenetértéke van! Ebbe a csendbe úszik bele a vers – élőben vagy playbackről – Szörényi Levente ismert dallamával. Többször, egyre halkulva...)

Európa csendes, újra csendes,
Elzúgtak forradalmi...
Szégyen reá! Lecsendesült, és
Szabadságát nem vívta ki.

12. Petőfi S.: Nemzeti dal - részlet

(A halkuló dal alatt mindenki odamegy a kopjafához, s halkan - letérdelve /?/ - mondja.)

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!

14. Ady E.: A márciusi naphoz

(Továbbra is kopjafa körül, emlékezve, elmélkedve. A vers alatt végig szól, halkan dúdolva a „Látom a kék eget... „, dallama.!)

Márciusi Nap, nagy a te hatalmad
S magyar Márciust, magyar forradalmat
Nem gyújtottál ránk ezer évig mégsem:
Ültünk örökkön jeges senyvedésben.

Óság-tartók népe most ront ellenünkbe:
Fiatal Március, most nézz a szemünkbe
S úgy adj nekünk erőt, sugarat, hatalmat,
Amily híven hisszük ezt a forradalmat.

Mert a világ siet, s most kerül dűlőre:
Érdemesek vagyunk életre s jövőre?

Petőfi szavánál van szükség jobb szóra:
Mindent meglátóra, mindent fölrugóra,
E fényes Március csatasorba állít:
Végre talán eljut bús Magyarorszáig.

14. Ady E.: A nagyranőtt Krisztusok

(Szinte soronként osztott szövegmondással, körre vagy az összetartozást egyéb módon kifejező térformává szerveződve.)

Egyre többen hisszük és valljuk:

Kenyér jár nekünk a ránk dobált kőért

S nem-magunkért mind többen küzdünk:

A leendőkért, az ékes Jövőért.

Érezzük növekvő lelkünkben

A Lehetetlent legyőző hatalmat

S hogy egykor eggyé egyesülnek

Az új világok, az új birodalmak.

(Végszóra nagyon halkán elkezdődik az Örömóda dallama. Ez szól – fokozatosan erősödve – az utolsó szavakig.)

15. Szilágyi Domokos: Óda ill. Játékok

Ó, Európa, légy otthonom,

te lobogj minden szavamon,

élesztgetőm, dajkálgatóm,

- anyám: - szüld meg magzatodat,

ki félni lassú, tenni gyors,

ki benned ég, de távolod

fájja, ki téged áhított.

S nem tudja elhinni soha,

hogyan az önző, az ostoba,

vad embertelenségnek is

jogot adsz uralkodnia.

. . .

Európát játszottam. Kusza játék.
Északot, Délt, Keletet, Nyugatot.
Egyik félt. Másik röhögött. És
Simogatott. És rúgott. Ugatott.
Melyik hogy. Simultam és féltem.
Vagy négykézláb lihe-loholtam.
Vagy tán Európa voltam én magam,
Föltámadásra várva, holtan.

. . .

Játsszuk, ami nincs, de lehetne.
Játsszuk, ami nincs, de szeretne lenni.
Esendő mimagunkat.
Játsszunk - nem gyermeki babra,
Nem, nem megy a játék babra,
Hogy megfőzve az ember megenné:
Ó, építő, ne éhezz!
Az építés is véres.
Tanú rá Kőműves Kelemenné.

17. Ady E.: A perc-emberkék után

Most perc – emberkék dáridója tart,
De építésre készen a kövünk,
Nagyot végezni mégis mi jövünk,
Nagyot és szépet, emberit s magyart.

V É G E